

Candidat: **Paul Brusanowski**, profesor universitar doctor

LISTA DE LUCRĂRI

- I. Lista lucrărilor relevante
- II. Teza de doctorat
- III. Cărți, cărți editate și capitole în cărți
- IV. Studii în reviste din fluxul științific internațional
- V. Studii în lucrări ale principalelor conferințe internaționale și naționale de specialitate
- VI. Alte lucrări și contribuții științifice

I. LISTA celor 10 LUCRĂRI RELEVANTE

1. *Rumänisch-orthodoxe Kirchenordnungen. 1786-2008: Siebenbürgen – Bukowina – Rumänien*, Böhlau Verlag Köln, 2011, 624 pg., ISBN 978-3412206987;
2. *Învățămintul confesional ortodox român din Transilvania între anii 1848-1918. Între exigențele statului centralist și principiile autonomiei bisericești*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, 2. vol., 392 pp. + 258 pp. (format B5), Presa Universitară Clujeană, 2010, ISBN 978-973-595-209-9 (vol. I.: ISBN 978-973-595-210-5; vol. II.: ISBN 978-973-595-211-2);
3. *Pagini din istoria bisericească a Sibiului medieval*, 257 p., Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, ISBN 978-973-610-615-6;
4. *Reforma constituțională în Biserica Ortodoxă a Transilvaniei între 1850-1925*, 294 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, ISBN 978-973-610-611-8;
5. *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, 302 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2010, ISBN 978-973-595-165-8;
6. *Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române (1919-1925)*, 494 pg. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, ISBN 978-973-610-657-6;

7. „The Principles of the Organic Statute of the Romanian Orthodox Church of Hungary and Transylvania (1868-1925)”, în *Ostkirchliche Studien*, 60. Band, 2011, Heft 1, pp. 110-138;
8. „Über das Leben des Metropoliten Andrei Freiherr von Saguna anlässlich seiner Heiligsprechung in der Rumänisch-Orthodoxen Kirche“, în *Ostkirchliche Studien*, 60. Band, 2011, Heft 2, pp. 235-254;
9. „Die hierarchische Trennung der rumänischen orthodoxen Gläubigen des Banats von der serbischen orthodoxen Kirche (1864-1918)“, în *Internationale Kirchliche Zeitschrift*, 102, Heft 3, 2012, pp. 203-225, ISSN 0020-9252;
10. „Über die Änderungen der Bistumsgrenzen der Rumänisch-Orthodoxen Metropolitanprovinzen Siebenbürgen und Banat (16.-21. Jahrhundert)“, în *Ostkirchliche Studien*, Bd. 61, 2012, pp. 210-244.

II. TEZA DE DOCTORAT

1. *Învățămintul confesional ortodox român din Transilvania între anii 1848-1918. Între exigențele statului centralist și principiile autonomiei bisericești*, Presa Universitară Clujeană, 614 p., 2005; Ediția a II-a revăzută și adăugită, 2. vol., Presa Universitară Clujeană, 392 + 258 p., 2010.

III. CĂRȚI, CĂRȚI EDITATE ȘI CAPITOLE ÎN CĂRȚI

III. 1. Cărți

1. *Stat și religie în Orientul Mijlociu islamic. De la teocrația medineză înființată de Muhammad la Frăția Musulmană din perioada interbelică*, 278 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2005, ISBN 973-610-378-1; ed. II, sub titlul *Religie și stat în Islam*, 349 p., București, Editura Herald, 2009, ISBN 978-973-111-101-8;
2. *Reforma constituțională în Biserica Ortodoxă a Transilvaniei între 1850-1925*, 294 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, ISBN 978-973-610-611-8;
3. *Pagini din istoria bisericească a Sibiului medieval*, 257 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, ISBN 978-973-610-615-6;
4. *Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române (1919-1925)*, 494 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, ISBN 978-973-610-657-6;
5. *Istorie și civilizație iraniană până la cucerirea arabă*, 307 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008, ISBN 978-973-610-794-8;
6. *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, 302 p. (format B5), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2010, ISBN 978-973-595-165-8;
7. *Rumänisch-orthodoxe Kirchenordnungen. 1786-2008: Siebenbürgen – Bukowina – Rumänien*, Böhlau Verlag Köln, 2011, 624 p., ISBN 978-3412206987.

III. 2. Cărți editate

1. *File de istorie. Prețuire și recunoștință Părintelui Profesor Mircea Păcurariu*, Presa Universitară Clujeană, Editura Andreiană, Cluj Napoca – Sibiu, 2012 (editor alături de Pr. Prof. Dr. Nicolae Chifăr și Lect. Dr. Emanuel Tăvală);
2. *Mitropolitul Andrei Șaguna. Texte alese* (editor alături de Pr.Prof.Dr. Mircea Pacurariu și Conf. Dr. Constantin Necula).

III. 3. Capitole în cărți

1. „Geschichte und Dogmatik der Siebenbürgischen Orthodoxie”, în Franz-Josef Bäumer, Adolf Hampel, Linus Hauser und Ferdinand R. Prostmeier (Hgg.), *Europassion. Kirche - Konflikte – Menschenrechte. Rudolf Grulich zum 60. Geburtstag*, Gerhard Hess Verlag, Bad Schussenried. 2006, p. 255-278. Este referatul susținut în cadrul simpozionului *Religionen, Konfessionen, Völker und Kulturen in Siebenbürgen*, organizat de *Das Haus des Deutschen Ostens* în München între 28.-30. März 2006;
2. „Historische Einführung: Die Dispute in der Zwischenkriegszeit über die Rolle der Laien und die Kirchenautonomie“, în Liviu Stan, *Die Laien in der Kirche. Eine historisch-kirchenrechtliche Studie zur Beteiligung der Laien an der Ausübung der Kirchengewalt (aus dem Rumänischen übersetzt von Hermann Pitters)*, Ed.. Stefan Tobler (= Orthodoxie, Orient und Europa, Band 4.), Ergon Verlag, Würzburg, 2011, p. 19-52;
3. „Contribuții cu privire la situația învățământului primar românesc ortodox din Transilvania în deceniul absolutist. 1850-1860“ în *Slujitor al Bisericii și al Neamului. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu*, Cluj Napoca, 2002, p. 478-491;
4. „Situația învățământului primar confesional ortodox din Transilvania, dintre anii 1860-1865, reflectată în revista pedagogică «Amicul școlii» din Sibiu“, în *In memoriam. Mitropolitul Andrei Șaguna. 1873-2003*, Cluj-Napoca, 2003, p. 236-257;
5. „Viziunea protopopului arădean Gheorghe Ciuhandu privitoare la unificarea bisericească. 1919-1923”, în «*Ale Tale dintru ale Tale*» *Liturghie – Pastorație – Mărturisire. Prinos de cinstire adus Î.P.S. dr. Laurențiu Streza la împlinirea vârstei de 60 de ani*, Editura Andreiană, Sibiu, 2007, p. 70-99;
6. „Receptarea confesiunii luterane în Principatul Transilvaniei”, în *Patristică și actualitate. Omagiu P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu la împlinirea a 75 ani de viață*, Editura Andreiană, Sibiu, 2007, p. 385-403;
7. „Considerații cu privire la izvoarele Statutului Organic șagunian”, în *Studii teologice dedicate ilustrului istoric sibian. Părintele Profesor Academician Dr. Mircea Păcurariu, la împlinirea vârstei de 75 de ani*, Editura Andreiana, Sibiu, 2007, p. 203-247;
8. „Andrei baron de Șaguna și organizarea constituțională a Mitropoliei Transilvaniei”, în *Mitropolitul Andrei Șaguna. Creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania* (Hg. Mircea Păcurariu), Editura Andreiană, Sibiu, 2008, p. 151-180;
9. „Mitropolitul Andrei baron de Șaguna, organizator al învățământului ortodox din Transilvania”, în *Mitropolitul Andrei Șaguna. Creator de epocă în istoria Bisericii*

- Ortodoxe din Transilvania* (Ed. Mircea Păcurariu), Editura Andreiană, Sibiu, 2008, p. 232-257;
10. „Autocefalia «de facto» a Bisericii Ortodoxe a Transilvaniei între anii 1864-1925. Statutul canonic al Bisericilor Ortodoxe din Imperiul Austro-Ungar” în *Autocefalie. Libertate și demnitate*, Editura Basilica, 2010, p. 369-389;
 11. „Arhiepiscopia Sibiului” în *Autocefalie și responsabilitate*, Editura Basilica, București 2010, p. 447-470;
 12. „Mitropolitul Andrei Șaguna – o viață de sfințenie”, în *Conferințele Bibliotecii ASTRA*, Nr. 114/2010, Sibiu, 2010, p. 11-41 (ISSN 1843 – 4754; <http://www.bjastrasibiu.ro/conferinte/114-brusanowski1.pdf>).

IV. Studii în reviste din fluxul științific internațional

IV. 1. Reviste indexate ERIH

1. „The Principles of the Organic Statute of the Romanian Orthodox Church of Hungary and Transylvania (1868-1925)”, în *Ostkirchliche Studien*, 60. Band, 2011, Heft 1, p. 110-138;
2. „Über das Leben des Metropoliten Andrei Freiherr von Saguna anlässlich seiner Heiligsprechung in der Rumänisch-Orthodoxen Kirche“, în *Ostkirchliche Studien*, 60. Band, 2011, Heft 2, p.235-254;
3. „Die hierarchische Trennung der rumänischen orthodoxen Gläubigen des Banats von der serbischen orthodoxen Kirche (1864-1918)“, în *Internationale Kirchliche Zeitschrift*, 102, Heft 3, 2012, p. 203-225, ISSN 0020-9252;
4. „Über die Änderungen der Bistumsgrenzen der Rumänisch-Orthodoxen Metropolitanprovinzen Siebenbürgen und Banat (16.-21. Jahrhundert)“, în *Ostkirchliche Studien*, Bd. 61, 2012, p. 210-244;
5. „Bio-Bibliografie Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală”, în *Studii Teologice*, seria III, an. I, nr. 4, 2005, p. 215-244;
6. „Ein Hermannstädter Theologieprofessor als Privatlehrer der Kinder des österreichisch-ungarischen Botschafters in Teheran, Ende des 19. Jahrhunderts”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 51, 2008, p. 133-150;
7. „Aspecte ale păstoririi mitropolitului Ioan Mețianu (1899-1916) reflectate în lucrările sinoadelor arhidiecezane de la Sibiu”, în *Studii Teologice*, seria III, 2011, nr. 3, p. 127-152;
8. „Motivațiile politice ale interesului cardinalului Leopold Kollonich față de români”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*,¹ 6/II, Alba Iulia, 2002, p. 55-66. Referatul a fost susținut la Viena, în cadrul primei întâlniri de lucru (din 4-10 iulie 2001) din cadrul Proiectului de Cercetare privind Unirea bisericească din Transilvania, susținut de Fundația Pro-Oriente din Viena;
9. „Biserica Română Unită: păstrarea «legii strămoșești» sau «a treia lege»? Viziunea ortodocșilor și greco-catolicilor din secolul XVIII”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 10/II, Alba Iulia, 2006, p. 59-71. Referatul a fost susținut la Viena, în

¹ ERIH-Zeitschrift in der Disziplin History - <https://www2.esf.org/asp/ERIH/Foreword/search.asp>.

cadrul celei de a treia întâlniri de lucru (Alba Iulia, 30 iunie – 5 iulie 2005) din cadrul Proiectului de Cercetare privind Unirea bisericească din Transilvania, susținut de Fundația Pro-Oriente din Viena;

10. „Etapetele Contrareforme din Transilvania până la mijlocul secolului XVIII (Die Etappen der Gegenreformation in Siebenbürgen bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts)”, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, 11/II, 2007, p. 201-223. Referatul a fost susținut la Viena, în cadrul celei de a patra întâlniri (din 8-12 mai 2007) din cadrul Proiectului de Cercetare privind Unirea bisericească din Transilvania, susținut de Fundația Pro-Oriente din Viena.

IV. 2. Reviste indexate în alte baze de date internaționale

1. „Mărturiile uitate despre unul din întemeietorii Bisericii Române Unite, cardinalul Leopold Kollonich”, în *Revista Teologică*, XI (81), 1999, Nr. 3, p. 81-122;
2. „Mitropolitul Nicolae Bălan și misiunea Bisericii românești în Basarabia și Transnistria, în anii celui de-al doilea război mondial”, în *Revista Teologică*, XV (87), Nr. 3, 2005, p. 154-173;
3. „Considerații cu privire la relația dintre Biserica Ortodoxă Română și autoritățile de Stat din Principatul autonom al Transilvaniei. 1541-1690”, în *Revista Teologică*, XXVI (88), Nr. 2, 2006, p. 122-142;
4. „Polemica dintre episcopii Hacman și Șaguna cu privire la organizarea canonică a Bisericii Ortodoxe din Imperiul austriac”, în *Revista Teologică*, XVI (88), 2006, Nr. 4, p. 91-129;
5. „Situția juridică și dotația Bisericii Ortodoxe din Ardeal între 1761-1810. Fondul Sidoxial. Asemănări și deosebiri față de celelalte confesiuni din Monarhia habsburgică”, în *Revista Teologică*, XVII (89), 2007, p. 123-163;
6. „Statutul canonic al Ortodoxiei din spațiul intracarpatic până în 1864”, în *Revista Teologică*, SN, 20 (92), 2010, Nr. 1, p. 95-113;
7. „Concepția canonică a mitropolitului Andrei Șaguna privind organizarea Ortodoxiei ecumenice și a poziției Mitropoliei românești din Transilvania și Ungaria”, în *Revista Teologică*, SN, XX (92), 2010, Nr. 2, p. 73-86;
8. „Statutul canonic al Mitropoliei ortodoxe a Transilvaniei între 1864-1925”, în *Revista Teologică*, SN, XX (92), 2010, Nr. 3, p. 41-63;
9. „Asociația «Andrei Șaguna» a clerului Mitropoliei Ortodoxe din Transilvania în perioada interbelică, în contextul politico-bisericesc”, în *Revista Ecumenică Sibiu. RES*, IV, Nr. 2, 2012, p. 223-273;

V. Studii în lucrări ale principalelor conferințe internaționale de specialitate

V. 1. Studii în lucrări ale conferințelor internaționale

1. „Epochen zur Rumänischen Kirchengeschichte”, în *Dialog über die gemeinsame Geschichte der christlichen Kirchen in Rumänien. Versöhnungsprojekt: «Healing of Memories»* (= „Evangelischer Pressedienst Dokumentation 40/05.“), Frankfurt a.M., 2004, p. 26-32. Referatul a fost susținut în cadrul primei Conferințe internaționale,

- interconfesionale și interdisciplinare organizate la Cluj Napoca, între 5-7 mai 2005, în cadrul Proiectului „Healing of Memories”;
2. „Die Rumänisch-Orthodoxe Kirche während und nach der kommunistischen Diktatur. Historische und juristische Perspektiven”, în *Kommunismus im Rückblick. Ökumenische Perspektiven aus Ost und West. 1989-2009*, (ed. Ingeborg Gabriel, Cornelia Bystricky), Matthias-Grünewald-Verlag, 2010, p. 276-306. Referatul a fost susținut în cadrul conferinței organizate de Institutul de Etică Socială din cadrul Facultății de Teologie Romano-Catolică a Universității din Viena, între 26-28 noiembrie 2009;
 3. „Der rumänisch-orthodoxe Klerus vor der Herausforderung durch den Antisemitismus und die legionäre Bewegung (Legion Erzengel Michael“, în *Zugänge. Jahrbuch des Evangelischen Freundeskreises Siebenbürgen e.V.*, Bd. 41, 2013, Bad Vilbel, p. 30-56. Referatul a fost susținut în cadrul Simpozionului *Die siebenbürgisch-sächsische Gesellschaft in Rumänien von 1920 bis 1980 – Kontinuitäten und Diskontinuitäten*, organizată la Bad Kissingen, 7-9 martie 2013.
 4. „Die Kirchen in Siebenbürgen zwischen den Jahren 1848-1918”, în *Die Geschichte der Christlichen Kirchen aufarbeiten. Healing of Memories zwischen Kirchen, Kulturen und Religionen. Ein Versöhnungsprojekt der Kirchen in Rumänien* (editori Dieter Brandes și Olga Lukács), Editura Accent, Cluj-Napoca, p. 77-86; ISBN 978-973-8915-38-1. Referatul a fost susținut în cadrul celei de a treia Conferințe internaționale, interconfesionale și interdisciplinare organizate în cadrul Proiectului „Healing of Memories” la București, între 26-28 iunie 2007,
 5. „Der „Status Catholicus” und die Beziehungen zwischen ihm und den protestantischen Ständen am Ende des 17. Jahrhunderts”, în *Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom. Unirea românilor transilvăneni cu Biserica Romei*, Bd. I, Editura Enciclopedică, București, 2010, p. 50-71. Acest material, precum și următoarele două, au fost prezentate în cadrul Proiectului de Cercetare privind Unirea bisericească din Transilvania, susținut de Fundația Pro-Oriente din Viena (<http://www.pro-oriente.at/?site=pr20041210200409>);
 6. „Maßnahmen zur Stärkung des Katholizismus im habsburgischen Oberungarn ab der Mitte des 17. Jahrhunderts”, în *Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom. Unirea românilor transilvăneni cu Biserica Romei*, vol. I, Editura Enciclopedică, București, 2010, p.72-95;
 7. „Titulatur und kanonische Position der rumänischen Hierarchen von Alba Iulia”, în *Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom. Unirea românilor transilvăneni cu Biserica Romei*, vol. I, Editura Enciclopedică, București, 2010, p. 120-139;
 8. „Considerations regarding the impact of the Ottoman Governing attitudes on Balkan Christians”, în volumul *Moștenirea cultural turcă în Dobrogea* (coord. Tasin Gemil, Gabriel Custurea, Delia Roxana Cornea), Editura Top Form, București, 2013, p. 115-141. Referatul a fost prezentat în cadrul Simpozionului internațional desfășurat în cadrul Proiectului Cultural cu finanțarea nerambursabilă a Administrației Fondului

Cultural Național nr. 182/19.04.2013, intitulat *Interferențe culturale dobrogene româno-turce*.

V. 2. Studii în lucrări ale conferințelor naționale

1. „Despre sursele canonico-juridice ale Statutului Organic șagunian, în *Identități confesionale în Europa central-orientală. Secolele XVII-XXI. Confessional identities in central-oriental Europe in the 17th-21th centuries. Lucrările colocviului internațional din 14-17 noiembrie 2007*, Cluj-Napoca, 2009, p. 521-602;
2. „Subsidiaritate și autonomie bisericească. Cazul Mitropoliei Ortodoxe Române din Ungaria înainte de anul 1918”, în *Studia Politica. Romanian Political Science Review*, Bd. VII, 2007, p. 505-547 (ISSN 1582-4551). Referatul a fost susținut în cadrul colocviului *Biserici și politică în România secolului al XX-lea*, organizat între 9-10 iunie 2006 de către Institutul de Cercetări politice din București, cu finanțarea Fundației Konrad Adenauer;
3. „Islamul din Europa și perspectivele pentru dialogul inter-religios dintre creștinism și islam (Der Islam în Europa und die Perspektiven für den interreligiösen Dialog zwischen Christentum und Islam)”, în *Integrarea europeană și valorile Bisericii. Conferință internațională. Cluj-Napoca, 26-29 martie 2009* (volum apărut sub egida Centrului de Studii Ecumenice și Interreligioase a Facultății de Teologie Ortodoxă, din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca), Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011, p. 67-108;
4. „Contribuții cu privire la evoluția Bisericii Ortodoxe Române sub impactul Legii și Statutului de Organizare din 6 mai 1925”, în *File de istorie. Prețuire și recunoștință Părintelui Profesor Mircea Păcurariu*, Presa Universitară Clujeană, Editura Andreiană, Cluj Napoca – Sibiu, 2012, p. 409-472. Referatul a fost prezentat în cadrul Conferinței naționale cu tema *225 de ani de învățământ teologic la Sibiu*, organizată de Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu la 29 mai 2012.

VI. Alte lucrări și contribuții științifice

VI. 1. Studii în alte reviste

1. „Between Eastern and Western World. Estates, Church and Princes in the Medieval Principalities (14th -17th centuries)”, în *ГОДИШНЯК. Часопис Православног богословског факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, an. X, 2011, p. 53-63;
2. „Jurisdicția bisericească și privilegiile ilirice în Banat, Ungaria de Sud, Serbia de Nord, în secolele XVII-XVIII”, în *Piramida*, Zrenjanin (Serbia), an. II, nr. 4, 2011, p. 124-141;
3. „Viața bisericească în Moldova la sfârșitul secolului al XVIII-lea, descrisă de medicul sibian Andeas Wolf”, în *Teologie și Viață*, XI (LXXVII), Iași, 2001, Nr. 8-12, p. 73-91;
4. „Un căpitan din armata habsburgică, preocupat de Țările Române”, în *Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna*, I (XXVI), Sibiu, 2001, p. 135-147;

5. „Contribuții la Istoria bisericească a Sibiului între secolele XII-XVII”, în *Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna din Sibiu*, II, 2002, p. 98-145;
6. „Situația politică, socială și bisericească a Principatelor Române la sfârșitul secolului al XVIII-lea, în viziunea căpitanului austriac Franz Josef Sulzer”, în *Biserica Ortodoxă Română*, CXX, 2002, Nr. 1-6, p. 506-553;
7. „Contribuții cu privire la evoluția politică și instituțională din Transilvania până în epoca modernă”, în *Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna* III, 2003, p. 137-162;
8. „Ortodoxie și societate românească. Reflecții istorice și istoriografice” în *TABOR. Tradiție și Actualitate în Biserica Ortodoxă Română*, I, 2007, Nr. 2, p. 23-42 și Nr. 6, p. 37-46;
9. „Curentul bisericesc reformator din secolul XVII și începutul românizării cultului BOR”, în *TABOR. Revistă de cultură și spiritualitate românească*, I, nr. 7, 2007, p. 40-50;
10. „Episcopiile sufragane ale Bisericii Ortodoxe Române din teritoriile ungurene până în 1848” în *TABOR. Revistă de cultură și spiritualitatea românească*, II, Nr 3, 2008, p. 39-58;
11. „Problema episcopiiilor sufragane în contextul luptelor pentru înființarea mitropoliei românești din Ungaria și Transilvania”, în *TABOR*, II, Nr. 5, 2008, p. 26-44;
12. „Mitropolitul Andrei baron de Șaguna. Importanța sa în istoria Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania”, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2008*, 156, Editura Andreiană, Sibiu, 2008, p. 146-160;
13. „Ședințele Constituantei bisericești, din 18 septembrie 1920”, în *Anuarul Facultății de Teologie "Andrei Șaguna"*, Sibiu, V (XXX), 2005-2006, Sibiu, 2008, p. 39-72;
14. „Ședința Constituantei bisericești, din 20 septembrie 1920”, în *Anuarul Facultății de Teologie "Andrei Șaguna"*, Sibiu, VI (XXXI), 2006-2007, Sibiu, 2008, p. 35-58;
15. „Despărțirea ierarhică a parohiilor din Banat între cele două mitropolii ortodoxe din Ungaria - Carloviț și Sibiu”, în *TABOR*”, II, Nr. 10, 2009, p. 15-40;
16. „Preocupările mitropolitului Andrei baron de Șaguna pentru înființarea a noi episcopii sufragane. 1867-1873”, în *TABOR*, II, Nr. 11, e 2009, p. 56-66.

VI. 2. Participări la simpozioane, conferințe, seminarii

1. 3-10 iulie 1994 - Seminar ecumenic organizat la Graz - Austria - pe tema "*Organizarea tineretului creștin în Europa de Est*";
2. 20 - 28 septembrie 1994 - Seminar ecumenic organizat la Heidelberg, pe tema "*Îndrumare duhovnicească și educație creștină*";
3. 25 iunie - 10 iulie 1995 - Schimb de experiență, împreună cu alți studenți teologi ortodocși, reformați și evanghelici din Sibiu și Cluj-Napoca, la Göttingen și Hannover - Germania, pentru a cunoaște modul de conducere și organizare a Bisericii Evanghelice din Germania;
4. 18 - 25 septembrie 1995 - Seminar ecumenic ținut la Mănăstirea Neamț, pe tema "*Asistența socială și formarea duhovnicească*";

5. 1 august - 3 septembrie 1996 - Schimb de experiență, împreună cu alți studenți teologi ortodocși, în localitatea St. Helens - Anglia, pentru a cunoaște organizarea vieții parohiale în Biserica Anglicană;
6. 6-10 octombrie 1997 - participare (împreună cu studenți și asistenți universitari de la Facultatea de Teologie Ortodoxă "Andrei Șaguna" și Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu) la Seminarul de pedagogie religioasă organizat la Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu de profesorul Maurice Baumann din Berna;
7. 5 decembrie 1997 - participare la o Dezbateră pe tema *Uniația din Transilvania*, organizată în Aula Facultății de Teologie "Andrei Șaguna" din Sibiu de ASCOR în cadrul Săptămânii Ortodoxiei (împreună cu pr. prof. Ilie Moldovan);
8. 26-28 noiembrie 1998 - participare la Simpozionul internațional *Biserica și politica*, organizat la Facultatea de Teologie "Andrei Șaguna" din Sibiu, cu prilejul decernării titlului de *Doctor Honoris Causa* profesorilor Friedrich Heyer din Heidelberg, Ph. Harnoncourt din Graz-Austria și Ulrich Luz din Berna-Elveția. Împreună cu pr. Dorin Oancea și pr. Irimie Marga am asigurat traducerea discuțiilor, cât și a conferinței *Biserica Ucrainei după victoria sovietică și până la Perestroika*, susținute de Dr. Friedrich Heyer;
9. 28 noiembrie 1998 - participare la Simpozionul dedicat *Marii Uniri*, organizat de Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu. Am susținut referatul *Populația săsească din Transilvania și Marea Unire*;
10. 19-20 martie 1999 - participare la Simpozionul ecumenic *Prozelitismul religios*, organizat de Academia Evanghelică Transilvania (Biserica Evanghelică-Luterană C.A. din România). Am susținut referatul *Prin ce se simte Biserica Ortodoxă iritată de acțiunile grupărilor neoprotestante?*;
11. 7-12 iunie 1999 - participare la un Curs de didactică universitară, organizat la Facultatea de Teologie Reformată din Berna (alături de alte cadre profesionale de la Facultatea de Teologie "Andrei Șaguna" și de la Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu);
12. 13 iunie 1999 - participare la o emisiune religioasă cu caracter ecumenic la postul de radio DRS 2 (Programul II - Cultural al Radiodifuziunii Elvețiene de Limbă germană), împreună cu Lector Ștefan Cosoroabă și Lector Jenő Kiss de la Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu;
13. 15, 22 și 29 iunie 1999 - am susținut, în trei episoade a câte 45 de minute, o conferință radiofonică cu titlul *Kosovo - o problemă de azi?*, la postul de radio "Eveniment" din Sibiu, în spațiul alocat emisiunii religioase;
14. 29 martie 2000 - am susținut la Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu o conferință cu titlul *Unirea religioasă a românilor ardeleni în istoriografie*;
15. 7 noiembrie 2002 – Referat susținut la Sesiunea de Comunicări Științifice „Biserica și Armata“, cu tema *Un căpitan austriac preocupat de Țările Române*;
16. 27 ianuarie 2001 – Referat susținut la Simpozionul „Bisericile din România după Primul Război Mondial“, organizat de *Hilfswerk der Evangelischen Kirchen der Schweiz*, din Berna - Elveția, pe tema „Biserica românească din Transilvania în epoca modernă“;

17. 7 martie 2001 – am participat la lucrările Comisiei de Istorie bisericească comparată, care au avut loc la Cluj Napoca, susținând referatul *Un medic sas sibian despre Biserica Moldovei, la sfârșitul secolului al XVIII-lea*;
18. 3-10 iulie 2001 – am participat la lucrările Proiectului de Cercetare privind unirea bisericească din Transilvania, organizat de fundația *Pro Oriente* din Viena. Am susținut referatul *Motivațiile politice ale interesului cardinalului Leopold Kollonich față de români*;
19. 29 septembrie 2002 – am participat în cadrul emisiunii „Parte de Carte“, difuzată de postul de televiziune ProTV, la dezbaterăa cărții istoricului Virgil Madgearu, *Rolul creștinismului în istoria poporului român*;
20. 7-9 octombrie 2002, am luat parte la Sesiunea de studii organizată de Facultățile de Teologie din Berna și Sibiu (Evanghelică și Ortodoxă), având tema "Violența și eradicarea ei", susținând și un referat cu titlul *Violența în Istoria Bisericii Ortodoxe Române*;
21. 15 – 21 aprilie 2004, am participat la Simpozionul internațional "Elveția pluriformă, Transilvania pluriformă", organizat la Berna, Elveția. Am susținut referatul *Interculturalitate și interconfesionalism în Transilvania*;
22. 5-7 mai 2005, participare la Prima Conferință Interconfesională și Interdisciplinară între diferite grupuri confesionale, culturale și etnice „Healing of Memories”, organizat la Cluj-Napoca. Am susținut referatul *Perioadele Istoriei Bisericești în Transilvania. Biserica Ortodoxă*;
23. 29 iunie – 7 iulie 2005, participare la cea de-a treia Întrunire a Proiectului de Cercetare privind Unirea Bisericească din Transilvania, desfășurată la Alba Iulia, unde am susținut referatul *Legea strămoșească sau Legea a Treia? Viziunea ortodocșilor și greco-catolicilor de la mijlocul secolului al XVIII-lea privitoare la Biserica Greco-Catolică din Transilvania*;
24. 28-31 martie 2006, participare la Seminarul "Religii, confesiuni, popoare și culturi în Transilvania", organizat la München, de "Haus des Deutschen Ostens" (o sucursala a Ministerului de Stat bavarez pentru munca, ordine sociala, familie si femei), unde am susținut referatul *Istorie și dogmatica Ortodoxiei ardeleni*. A se vedea și site-ul <http://www.rgnpress.ro/content/view/13210/> și <http://www.romaniaitalia.net/content/view/1460/214/> și <http://www.hdo.bayern.de/veranstaltungsarchiv.htm#mar06>
25. 1-7 aprilie 2006, participare, în urma unei rezoluții a Cancelariei Patriarhale de la București, la cel de-al 11-lea Dialog Bilateral între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania, organizat la Eisenach-Germania (A se vedea și site-ul http://www.ekd.de/download/kommunique_goslar_xi.pdf);
26. 3-5 mai 2006, participare la cel de-al doilea simpozion organizat, la Iași, în cadrul proiectului de cercetare "Healings of Memories";
27. 8-9 iunie 2006, participare la Conferința națională cu tema "Biserici și politică în societatea românească a secolului al XX-lea", organizat de Institutul de Cercetări politice al Universității din București. Am susținut comunicarea *Biserică dominantă sau comunitate asociativă eclezială autonomă? Salarizarea clerului și ajutoarele acordate de Stat Bisericii între 1848-1938*. A se vedea și site-ul http://fspub.ro/fisiere//Biserici_BUN.doc.

28. 19-20 iunie 2006, participare la Simpozionul Internațional "Rolul religiei în noua construcție europeană", organizat de Colegiul Noua Europă, în parteneriat cu Institutul Goethe din București, Institutul Cultural Român, Institutul Polonez din București, în cadrul Pactului de Stabilitate din Europa de Est. Am susținut comunicarea *Ortodoxia românească și integrarea europeană. Considerații istorice și istoriografice*. A se vedea și site-ul <http://www.revista22.ro/html/index.php?art=2880&nr=2006-07-07>;
29. 16-18 noiembrie 2006, participare la Simpozionul Internațional "The EU and the Historical Legacies in the Balkans", organizat de Universitatea din Antwerpen, Belgia. Am susținut referatul *Western legality vs. Balkanic anarchy and corruption: Reflections in the Past of the Romanian people*;
30. 3-5 mai 2007, participant la întâlnirea Comitetului pentru Relațiile cu Musulmanii din Europa (*Joint-Committee* al Conferinței Bisericii Europene și Consiliului Conferințelor Episcopale Europene), care a avut loc la Leicester, Marea Britanie;
31. 7-12 mai 2007, participare la cea de-a patra Întrunire a participanților la Proiectul de Cercetare privind Unirea Bisericească din Transilvania, desfășurată la Viena, unde am susținut referatul *Măsurile contrareformatoare ale Curții Vieneze din Transilvania, în prima jumătate a secolului XVIII*;
32. 26-29 iunie 2007, participare la cel de-al treilea simpozion organizat, la București (la Institutul Catolic Sf. Iosif), în cadrul proiectului de cercetare "Healings of Memories". Am susținut referatul *Bisericile din Transilvania între anii 1848-1918*;
33. 14-16 septembrie 2007, participare la cea de-a 42-a conferință Cercului de lucru pentru Istoria Transilvaniei (Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde eV Heidelberg), cu titlul „Hermannstadt – ein Zentrum in Randlage. Sibiu – un centru la periferie“. Am susținut referatul *Vom ersten Bischofssitz zur Metropole Siebenbürgens. De la primul sediu episcopal la Mitropolia Ardealului* (<http://www.siebenbuenger.de/zeitung/artikel/kultur/6328-42-jahrestagung-in-kulturhauptstadt.html>); <http://www.siebenbuergen-institut.de/download/Veranstaltungsprogramm%20Hermannstadt%20ein%20Zentrum%20in%20Randlage.pdf>);
34. 18 septembrie 2007, participare la Conferința interdisciplinară și internațională „Religia și Societatea în România”, organizat de Centrul de cercetare ecumenică Sibiu (CCES), în colaborare cu Societatea Germano-Română din Berlin (DERUGE) și Fundația Konrad Adenauer. Am susținut referatul de deschidere cu titlul *Bisericile și comunitățile religioase din România*
35. (http://www.ecum.ro/dokumente/aktivitaeten/Program_Conferinta_Religia_si_Societatea.doc); <http://www.deruge.org/Deutsch/Veranstaltungen/Veranstaltungen-2007/September-2007/September-2007.htm>; http://www.kas.de/proj/home/events/29/1/veranstaltung_id-27243/index.html)
36. 1 noiembrie 2007, participare, alături de Dl. Consilier Prezidențial Dr. Bogdan Tătaru-Cazaban, la Conferința și Masa rotundă cu tema „Religie și societate în România”, desfășurată la Academia Europeană din Berlin, în deschiderea programului *Zilele Culturii Românești la Berlin* - cu titlul generic *RUMÄNIEN – BLICKWECHSEL/ROMÂNIA-SCHIMBARE DE PERSPECTIVĂ*, un program – cadru organizat de Institutul Cultural Roman „Titu Maiorescu” și de *Museum Europäischer*

- Kulturen/Staatliche Museen zu Berlin*, în parteneriat cu: *Academia Europeană Berlin, Museen Dahlem-Kunst und Kulturen der Welt, Universität der Künste, Bode-Museum*
37. (<http://www.icr.ro/comunicate.php?cod=149>;
http://www.icr.ro/images/evenimente_a/fisiere/353_1_EABProgramm221007.pdf)
 38. 2-6 noiembrie 2007, am participat și am organizat, în calitate de director de proiect, Conferința inter-religioasă cu titlul „Identități religio-culturale în Europa și Orientul Mijlociu. Coordonatele unui posibil dialog între Creștinism și Islam“, care a avut loc la Cisnădioara și Sibiu, sub egida „Institutului Român de Studii Inter-Ortodoxe, Inter-Confesionale și Inter-Religioase INTER“ din Cluj-Napoca. Am susținut referatul *Romanian Orthodoxy, and the Christianity of the Balkans and the Near East During the Ottoman Age* (http://www.inter-institut.ro/index.php?lang=ro&page=news&news_id=2). <http://www.inter-institute.ro/index.php/en/activities/workshops>
 39. 14-17 noiembrie 2007, am participat la Simpozionul Internațional „Identități confesionale în Europa Central-Orientală. Secolele XVII-XXI“, organizat de Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Institutul de Istorie Ecleziastică. Am susținut referatul *Despre sursele Statutului Organic șagunian* <http://web.ubbcluj.ro/presa/files/11/Program%20simpozion.pdf>
 40. 6-9 decembrie 2007, participant la întâlnirea Comitetului pentru Relațiile cu Musulmanii din Europa (*Joint-Committee* al Conferinței Bisericilor Europene și Consiliului Conferințelor Episcopale Europene), care a avut loc la Berlin, Germania;
 41. 17-20 aprilie 2008, participare la întâlnirea Comitetului pentru Relațiile cu Musulmanii din Europa (*Joint-Committee* al Conferinței Bisericilor Europene și Consiliului Conferințelor Episcopale Europene), care a avut loc la Esztergom, Ungaria;
 42. 16 octombrie 2008, participare la simpozionul cu tema „Andrei Șaguna – om al bisericii, diplomat și om de cultură“, organizat de Ambasada României la Viena, sub egida Comisiei UNESCO Austria și a Comisiei Naționale Române UNESCO
 43. (http://www.basilica.ro/ro/diaspora_ortodoxa_romana/manifestare_comemorativa_dedicata_mitropolitului_andrei_saguna_la_viena.html);
 44. 20-24 octombrie 2008, participare la Conferința europeană 2008 creștino-musulmană cu tema „Cetățeni europeni și credincioși musulmani și creștini, ca parteneri activi în societatea europeană“, organizată sub egida Comisiei Europene, la Mechelen/Malines, Belgia (<http://ccee.ch/index.php?&na=2,6,0,0,e>);
 45. 25 noiembrie 2008, participare la sesiunea științifică „Bicentener – Mitropolit Andrei Șaguna“, organizată de Academia Română (http://www.basilica.ro/ro/stiri/preafericitul_parinte_patriarh_daniel_va_participa_la_sesiunea_stiintifica_bicentener_mitropolit_andrei_saguna.html);
 46. 27-30 aprilie 2009, participare la Conferința National Councils of Churches, pe tema cooperării interreligioase din Europa ([http://www.evangel.at/epd-meldung0.html?&tx_ttnews\[pS\]=1241128800&tx_ttnews\[pL\]=2678399&tx_ttnews\[arc\]=1&tx_ttnews\[tt_news\]=2062&tx_ttnews\[backPid\]=128&cHash=83b1f30700](http://www.evangel.at/epd-meldung0.html?&tx_ttnews[pS]=1241128800&tx_ttnews[pL]=2678399&tx_ttnews[arc]=1&tx_ttnews[tt_news]=2062&tx_ttnews[backPid]=128&cHash=83b1f30700));
 47. 26-28 noiembrie 2009, participare la Simpozionul internațional cu tema *Kommunismus im Rückblick (1989-2009)*, organizat de Facultatea de Teologie Catolică din Viena. Am susținut referatul *Biserica Ortodoxă Română în perioada comunistă și postcomunistă*; <http://ktf.univie.ac.at/content/site/ok/home/article/2852.html>;

48. 11-15 martie 2010, participare la cel de-al XII-lea dialog bilateral între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania – EKD, desfășurat la Academia Teologică Sâmbăta de Sus (http://www.ekd.de/aktuell/edi_2010_03_22_dialog_rok_ekd_kommunique.html).
49. 10-12 martie 2011, participare la Simpozionul internațional *Rolul de Reconciliere al Bisericilor în Europa Centrală și de Sud-Est*, organizat la Budapesta de Fundația “Reconciliation in South East Europe”. Am susținut referatul *Bisericile din Banat. Scurtă privire istorică*;
50. 17-18 noiembrie 2011, participare la Simpozionul internațional “The Islamic Factor in the New Geopolitical and Security Strategy in the Balkans and Southern Caucasus”, organizat de Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatice, din cadrul UBB Cluj. Am susținut referatul *Creștinii din Balcani în epoca otomană*,
51. 21-23 iunie 2012, participare la Simpozionul internațional „The Silk Road. History and Perspectives”, organizat la București de Fundația „Drumul Mătășii” din București și de Institutul de Studii Turcice și Central-Asiatice a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Am susținut referatul „Drumul Mătășii – premisă a răspândirii creștinismului asirian”;
52. 15-16 octombrie 2012, participare la Conferința Științifică Internațională Aniversară cu tema „Istorie și Politică: Dialectica proceselor intergraționiste” organizată la Chișinău, Republica Moldova, de către Universitatea Liberă Internațională din Moldova. Am susținut referatul „Poziția basarabenilor în timpul discuțiilor privind nificarea Bisericii Ortodoxe Române (1919-1925)”;
53. 8-10 martie 2013, participare la Seminarul „Die siebenbürgisch-sächsische Gesellschaft von 1920-1980 – Kontinuitäten und Diskontinuitäten“, organizat la Bad Kissingen. Am susținut referatul „Der rumänisch-orthodoxe Klerus vor der Herausforderung durch den Antisemitismus und die legionäre Bewegung (Legion Erzengel Michael“;
54. 21-25 mai 2013, participare, în calitate de delegat al Patriarhiei Române, la Conferința „Prezența și mărturia creștină în Orientul Mijlociu”, organizată de Consiliul Mondial al Bisericilor și Consiliul Bisericilor din Orientul Mijlociu;
55. 24-25 septembrie 2013, participare la Simpozionul internațional „Interferențe culturale dobrogene româno-turce”, organizat la Constanța, unde am susținut referatul „Considerations regarding the impact of the Ottoman Governing attitudes on Balkan Christians”;
56. 9-13 octombrie 2013, participare la Simpozionul internațional „3rd International Tatars' Historical Heritage Conference”, Eskishehir, Turcia, 9-13 octombrie 2013, unde am prezentat referatul „Cuman`s and Tatar`s role for the formation of the Romanian States in the Middle Age”;
57. 17-18 octombrie 2013, participare la Simpozionul internațional „Religious freedom and constraint – theological, historical landmarks”, organizat la Deva, unde am susținut referatul „Brief presentation of the Orthodox Church from Old Romania (1866-1918)”;
58. 25 octombrie 2013, participare la Simpozionul internațional „Die Orthodoxe Kirche in der Habsburgermonarchie im 18. und 19. Jahrhundert”, organizat la Würzburg,

unde am susținut referatul „Die rumänisch-orthodoxe Volkskirche in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts und ihre Beziehung zum ungarischen Staat (bis 1918)“;
59. 7-8 noiembrie 2013, participare la Simpozionul internațional „Reformation und Toleranz“, organizat la Sibiu, unde am susținut referatul „Die rumänische Bevölkerung in Siebenbürgen im Zeitalter der Reformation“.